

Sänk elnätsavgifterna!

Elnätsavgifterna för svenska konsumenter kommer att de närmaste fyra åren, 2016-2019, att i genomsnitt uppgå till ca 50 miljarder/år, exklusive moms. Det kan jämföras med att år 2000 betalade elnätsabbonenterna ca 15 miljarder/år. I den vevan gjordes en utredning av LRF med rubriken "Hälften är nog" där man kom fram till att "effektivisering och eliminering av korssubventionering kan minska nätavgifterna till hälften av dagens nivå".

Om man mot bakgrund av LRFs gedigna utredning utgår från att åtminstone 7 miljarder per år av avgifterna då var oskäliga övervinster borde elnätsavgifterna ha varit 8 miljarder. Konsumentprisindex har sedan år 2000 ökat med ca 20 %. Därför vore en rimlig kostnad för elnätet i år vara 10 miljarder om elnätet var kostnadseffektivt och utan övervinster. Svenska elabbonenter betalar således 40 miljarder/år för mycket för elnätet!

Uppenbarligen har Energimarknadsinspektionen inte gjort sitt jobb, delvis för att nuvarande ellag inte duger. Enligt den ska nätbolagens krav på bolagens krav på vinst vägas mot konsumenternas intressen av låga avgifter. Det låter bra men idag är det i stort sett fritt fram för monopolen inom elnätssektorn att med lagens hjälp ta ut de priser de anser vara skäliga. Enligt en artikel i Svenska Dagbladet i april i år av Per Lindvall så hade Vattenfall eldistribution en avkastning på eget kapital på 3800 % 2014. Är det skälig vinst? Knappast. Således överklagade EI bolagens krav på intäkter till domstol men förlorade, vilket ledde till att bolagen nu får ta ut ytterligare 36 miljarder för perioden 2012-2015. Staten å sin sida tar ut moms på nätavgifterna och har därför inget emot höga nätavgifter som leder till höga skatteintäkter. Så vem har anledning att stå på elkonsumenternas sida?

Nätmyndigheten hade i början av seklet ett krav på att nätavgifterna i reala termer skulle sänkas med 2 %/år, något som monopolbolagen struntade i. I Danmark ålades samtidigt nätbolagen ett generellt effektiviseringskrav på 3%/år.

Så vad göra?

Ellagens vackra ord står sig slätt mot elbolag och domstolar. Vi måste ha en bättre ellag.

1) Riksdagen måste besluta att skriva in i ellagen att den skäliga vinsten enligt lagen är 1 öre/kWh. En sådan tolkning av ellagen var dåvarande chefen för Nätmyndigheten och jag överens om när jag satt i Energimyndighetens styrelse i början av seklet.

2) Övergå till i huvudsak rörliga nätavgifter, bl a av energihushållningsskäl. Det ska löna sig att spara. Borlänge energi har 300 kr i fast avgift, i övrigt rörlig pris. Sala-Heby har ingen fast avgift alls. De flesta elnätsbolagen har däremot fasta avgifter på tusentals kronor. Det finns många skräckexempel på skyhöga nätkostnader för småkonsumenter, t ex fritidshus, på grund av ohemula fasta kostnader. 10 kr/kWh är inte ovanligt.

3) Inrätta en förhandlingsdelegation mellan kunder och elnätsföretag, Svenska Nätkundens Förhandlingsorganisation, som tar över Energimarknadsinspektionen uppgifter angående elnätsregleringen. Kunderna har till skillnad från staten (med intresse av momsintäkter) intresse av låga avgifter.

Göran Bryntse, Tekn Dr

Ordf. i Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, SERO

Vice president of European Renewable Energies Federation, EREF.